

NÉPÜNK

Főszerkesztő: Wasserstrom Sándor

ZSIDÓ HÉTILAP

Felelős szerkesztő: Leitner Zoltán

Herzl

Harminchárom esztendeje annak, hogy Herzl Tivadar tüneményesen rövid életfonalára megszakadt. Hiu remény volna tőlünk, hogy egy kis írás keretébe igyekeznénk beszorítani mindazt, amit Herzl élete, működése, eszméje jelent a jelenkor zsidósága számára. Már eddig is könyvtárakat írtak össze vele kapcsolatosan és még mindég erjed a vita, tombol a harc neve körül. Az bizonyos: profétaibb, előrelátóbb és vateszibb erejű zsidója az utóbbi századoknak nem volt és nincs is, mint amilyen Herzl Tivadar volt. Nem a gettó gyermeke volt s talán azért látott olyan messzire térben és időben, mert tág horizontokhoz szokott. De ez még nem volt elég. Meg kellett szólaljon a zsidó szíve benne és mementója olyan időkben jött, amikor az emberiség nem hitt abban, hogy Herzlnek igaza lesz. A háboru előtti humanista, szabadságjogokért küzdő, emancipációt, mint magától értendő természetességet veendő nemzedék nem is nagyon érthette meg Herzl-t, aki érezte és látta, hogy mi következik. Hogy eljutunk az asszimiláció ilyen örületes csődjéhez és az „álma” a zsidóság érdeklődésének homlokterében fog állni.

Csak egy pillanatra álljunk meg és hajtsuk meg alázattal az elismerés lobogóját egészen a földig: Herzl Tivadar halhatatlan géniusza előtt, aki 33 évvel ezelőtt hagyta itt a földi létet, hogy elinduljon ezzel az örökkévalóság felé...

Üzletes „csodarabbiság”

Már kezdi unni a zsidó közönség, hát még a nemzsidó. Unják már azt, hogy nem-zsidó lapokban naponta jelennek meg hirdetések, amelyek azt mondják, hogy ez és ez a „csodarabbi” itt és itt fogad. Mint a kávézaccból jósoló nők, vagy tenyérből multat és jövőt kihámozó pszichografologusok. De amit ezeknek a jósméniknek szabad, nem lehet megtenni „jámboréletű” rabbiknak. Kompromittálják a rabbi fogalmat és épen úgy a „csoda”-ét is. Micsoda csoda lehet az, amelyet lapok kiadóhivatalaiban kell megszervezni. Egészen nivóttan üzletké degradálják le ezt az egész fogalmat és a végén a laikusok nem tudják elválasztani a mellékutcák kis üzleteit azoktól a nagy emberektől, akikre valóban szüksége van a zsidó tömegeknek: a gáluti sötét éjszakában. Ha esküdt tartanak, úgy gondoskodnak „sajtó”-ról, mint a cirkuszok és színházak. Meghívójuk prospektusnak néz ki, csak az árak nincsenek feltüntetve, hogy „kiscsoda” ennyibe kerül, egy nagyobb adag 20%-al többre. Unjuk már ezt az üzletet, amely en-detail és engros árusítja a hitbéli bizodalmat. Ne hirdessék ily izellenül magukat — és ez lesz a legnagyobb csoda, ha szót fogadnak. Csoda lesz, hogyha akkor is megtudnak élni...

A lengyel zsidó nyomor

Sokszor nem kell kolumnás cikkeket írni bizonyos kérdékről, hanem egy-két sorban mindent meg lehet alaposan világitani. Ime egy példa: a világsajtó naponta ír a lengyel-

országi zsidóság sanyaru helyzetéről. Ime egy kis kép, amely mindent megmagyaráz. A varsói zsidó negyed parkjában két kisfiút talál a rendőr. Cédula csüng rajtuk, mint egy „kirakatbábán” és a cédulán a következő megrázó szavak állanak: „Gyermekeim öt napja egy falatot sem ettek. Apjuk halálos beteg. Két nap mulva kilakoltatnak bennünket lakásunkból. Nem bírom tovább nézni gyermekeim szenvedését”. A hatóság egy gyermeknevelő intézetbe utalta a két szerencsétlent. Másnap egy 16 éves fiú felakasztotta magát. Bucsulevelében ezt írja: Beteg vagyok, de nincsen pénzem gyógyszerre, mert a három zlotyot, amit hetenkint keresek, haza kell adjam, hogy szüleim és testvéreim éhen ne haljanak. Nem bírom tovább. — Eddig a levél. Dokumentumai annak, hogy a világ zsidósága milyen gazdag és menyenyire a „napos oldalon járunk”.

Zsidók emberi tulajdonságai

Hamburgban meghalt egy nagyobb zsidó cég főnöke. Alkalmazottai gyászjelentést adtak le a lapokba, amelyben az elhunyt kiválóságait emelik ki. A rohamosztalagosok hivatalos lapja, a „Schwartz Korps” dühösen a következőket írja erre: „... a zsidóság elleni harci állásunk megköveteli, amelyet még akkor sem szabad elhagynunk, meglazítanunk, ha léteznék valahol egy élő vagy holt zsidó, akiben emberi tulajdonságokat lehet felfedezni. Ez mindenkor rejtett propaganda a zsidók ér-

dekében, amire minden „Dummkopf” és minden „Ignorant” azt mondhatja: hát mégis létezhetnek tisztességes zsidók is. Már pedig ez árulás” — a rohamosztalagosok lapja szerint. Tehát ha van is zsidókban erény, erről sem beszélni, sem írni nem szabad a Harmadik Birodalomban.

Emberi értékek a zsidóknál? Ezt a „propagandát” nem bírja ki a náciizmus. Nem bírja ki...

Amerika protestál...

A Manchester Guardian írja, hogy az Egyesült Államok Pro Palestine Federation of Amerika egy küldöttsége megjelent Roosevelt elnöknel és Cordell Hill külügyi államtitkárnál és memorandumot nyújtottak át nekik, amelyben tiltakoznak az angolok terve ellen, amely annak a veszélynek tenné ki a palesztinai zsidó építési tervet, hogy annak végzetesen ártson és az Egyesült Államoknak Angliával kötött erre vonatkozó egyezményét is mélyen sértene. Kérik az elnököt, hogy intervenáljon a brit kormánynál oly értelemben, hogy a Balfour-deklaráció és a mandátum által körvonalazott célkitűzésekhez tartsa magát, mert ezt követeli a jog és igazság.

Az amerikai közvélemény gesztusa bizonyára nem marad hatástalan, bár a hírek egyelőre arról szólnak, hogy a kettéosztás terve még mindig erősen kísért.

Izgalmas várakozás előzi meg a királyi bizottság palesztinai jelentését

Aláírták és a király elé terjesztették a Peel jelentést

Hivatalosan közlik, hogy a királyi bizottság jelentését június 22-én délután Londonban az összes illetékesek aláírták. A jelentést azonnal a király elé terjesztették.

Ezzel a jelentéssel megdőlt az a hír, mintha a Lord Peel által vezetett királyi bizottság tagjai között ellentétek merültek volna fel. Mivel semmi közelebbi közlés nincsen arról, mintha a bizottság tagjai közül valaki nem írta volna alá a jelentést, ebből arra lehet következtetni, hogy valamennyien aláírták azt és kisebbségi ellenvélemény nincs a tagok között. Lehetséges azonban, hogy a jelentés egy-egy részében, valamelyik tagnak különvéleményét is feljegyezték.

A jelentés tehát aláíratott és lepecsélte. Hogy azonban mit rejteget tartalma, azt a közvélemény még nem tudja. Az eddigi elterjedt jelentések szerint a királyi bizottság Palesztinának egy arab és egy zsidó részre való felosztását fogja javasolni. A jelentés azonban nem egy mértékadó politikai tett, hanem szakértői vélemény, amelynek utána a kormány döntése még szabadon elhatározható. Számolni lehet a ténnyel,

hogy 2-3 héten belül minden tisztázva lesz.

Wauchope Londonban

London. — A High Commissioner, aki Jeruzsálemből Londonba repült, megérkezett az angol fővárosba. Három hétig lesz távol Palesztinától. Battershill főtájtár helyettesíti távolléte alatt.

A Jewish Agency politikai bizottságának vezetője: Shertok nyilatkozott, melynek értelmében a Jewish Agencyt nem kérte meg az angol kormány, hogy állásfoglaljon a felosztásra vonatkozólag.

Az angol sajtóhangok a jelentéssel kapcsolatosan

A „Manchester Guardian” azt írja, hogy nem lehet tovább kételkedni abban, hogy a királyi bizottság a felosztás mellett van, csak az egyes részleteket nem lehet tudni. Ugyancsak erről és hasonló hangnemben ír a „Morning Post” is. A „Daily Telegraph” azt írja, hogy a zsidó állam a tengerparton fog végighúzódni és a belső arab államok

szabad kikötőt kapnak Jaffában és Haifában.

Viszont a „Great Britain and the East” azt írja vezércikkében, hogy minden eddigi h iradás csak kombináció, mert senki sem tud határozottsággal állítani semmit, mert nem ismerik a jelentés lényegét. Palesztinában olyan nagy érdekek forognak kockán, hogy minden időelőtti kombináció csak ártalmára van az ügynek.

Arab kongresszust hívnak egybe

A palesztinai és szomszéd országbeli

arab lapok szerint, a királyi bizottság jelentésének megjelenése után arab kongresszust fognak összehívni, amelyre Irak, Syria és Transjordánia is elküldi majd képviselőit.

Egyidejűleg jelentik azt is, hogy a főmufti elutazott ismeretlen helyre és nem tudják, hogy milyen céllal. Állítólag Damaszkusba ment, hogy az ellenzékét megszervezze, akik ellene legyenek annak, hogy Emir Abdullaht megkoronázzák a palesztinai elszakított részek királyává, amelyet Transjordániához csatolnának.

Kik fogják képviselni az ardeali zsidóságot a zürichi XX. cionista világkongresszuson?

Világszerte a legnagyobb igyekezettel azon munkálkodnak, hogy a cionista világkongresszus, amely Zürichben augusztus hó 5-án kezdődik, a legimpozánsabb legyen. Igen sok országban, tekintettel a világkongresszuson lejátszódó történelmi eseményekre és a mai idők komolyságára, lehetőleg elkerülték a választások izgalmait és Ardealban is hasonló tendenciák érvényesültek a különböző frakciók vezetőkörében. Ennek köszönhető, hogy pártközi paktummal eliminálták a választással járó izgalmakat és a hét kiküldöttet közös listával választották meg. Junius 21-ig kellett letenni a delegátusok jelölési listáját és mivel csak egy lista lett szabályszerűen letéve, a főválasztási bizottság ezt a listát hirdette ki, mint a megválasztottak listáját.

Különösen ki kell emeljünk, hogy a meg egyezés érdekében különösen Reiter Károly, az Ardeali Zsidó Nemzeti Szövetség elnöke munkálkodott, aki tapintatos és diplomatikus módszerével az összes ellentéteket eliminálta. Ez annál örvedetesebb, mert reményt nyujt

arra, hogy a közelmúlt ellentétei teljesen megszűnnek majd a cionista frakciók között; amelyet bizonyos vezetőkörök sokszor mesterségesen is szítottak.

Az ardeali cionista érzelmű zsidóság érettségét és emelkedett gondolkodását jelképezi ez az egységes lista, amely a legjobb cionista erőkből verbuválta azt a hét delegátust, akik résztvesznek a zürichi korszakos ülésen. A delegátusok a következők: Vermes Ernő, Wasserstrom Sándor, Danzig Hillel, Jámbor Ferenc, Florenthal Avram, Fried Miksa, Rubin Sándor. Pótdelegátusok: Dr Marton Ernő, S. Z. Sharagai, dr Halász László, Székely Mose, Michel Zwi, Ruben Gafni.

A delegátusok nagyrésze önköltségen utazik ki, ami jellemzi a zsidó áldozatkésztséget és lelkesedést a cionista eszméért. Wasserstrom Sándor, lapunk főszerkesztője július végén résztvesz az ugyancsak Zürichben tartandó mizrachista világkonferencián is, mint a Mizrachia ardeali delegátusa és onnan nyugateurópai utra indul, amelynek során ellátogat Párisba és más metropolisba is.

Összeült az Orth. Központi Iroda választói konferenciája

Cluj. — Kedden, június 29-én ült össze ismét az ardeali Orth. Központi Iroda választói konferenciája. A gyűlésen ugyanazok a delegátusok egyrésze jelent meg, akik a meg semmisített decemberi választás kiküldöttjei voltak. Kétségtelen, hogy a kongresszus megközelítőleg sem érte el a multkori választói ülés érdeklődési fokát s így határozatai tul-

nyomólag a részvétlenség jegyében születtek meg.

Tekintettel arra, hogy lapzártakor a választói konferencia még folyamatban van és nem szándékunk a konferencia egyes részeit elszigetelten kiragadni, a konferencia lefolyására és határozataira legközelebbi számunkban térünk vissza.

Ujabb pogrom Czentochau-ban

A bresztí pogrom után azt hitte a zsidó közvélemény, hogy nyugalom következik, azonban csalódtak, mert a kilengések továbbra is folytatódtak. Akárcsak Minsk Masowieckyan és Bresztlitovszkban, itt is egy lengyel ember halála, amit a zsidók okoztak, volt a pogrom kitörésének közvetlen oka. A rendzavarások után megkezdték a szenvedett károk felbecslését.

A belügyminiszterium kiküldöttjét minden percben várják. A rendőrség 14—15 éves suhancokat fogott el, de nemsokára szabadlábra helyezték őket.

A rendőrség vezetője magához hívatta

a nemzeti demokratapárt vezérét s kérte, hogy nyugtassa meg híveit. A zsidó hitközség tiltakozó táviratot küldött a miniszterelnökhöz, a belügyi alminiszterhez és a kielcei kormányzóság vajdájának. A városi tanács elnöke felhívást adott ki, amelyben sajnálattal állapítja meg a legutóbbi eseményeket és kéri a lakosság nyugalmát. Czentochau-ban a nyugtalanságok negyedik napján is bizonytalan volt még a helyzet. A rendőrséget kövekkel dobálták meg. A meggyilkolt Baran sírjánál éjszakai tüntetések voltak, ami után betörték számos zsidó ablakait.

Egyetlen orth. kóser pensió

Tátra-Lomnicon

JOSEF TOBOVITS, Villa Bugsch

Ünnepeken Minjan a házban

Szezon előtt és után árengedmény

Kérjen prospektust

Hadjarat a „kóser” szó ellen

Szendy Károly budapesti polgármester ankétet tartott a magyar főváros ortodox és neolog hitközségi vezetők bevonásával. Ennek az ankétnek eredménye volt, hogy a hitközség felkérte a zsidó mészárosokat, kereskedőket, akik hasznájják a cégtáblájukon a „kóser” szót, hogy töröltsék azt onnan.

Ugyanakkor nálunk Románia egyes városaiba is hasonló mozgalom indult meg, amelynek eredménye, hogy a „kóser” jelzés lassankint eltűnik a cégtáblákról. Már alig látni ezt, még a hitközség mészárszékein és intézményeinél is letörlik ez a szót.

Szomorú kortűnet ez, akár Budapesten, akár nálunk, a vidéki városokban. Nagyon ártatlan jelzés ez a kóser szó, amit, ugylát-szik, a heccelődők hada soknak talál és tulajdonképpen a zsidóság számára. Pedig ez csak egy önmagunknak szóló jel, amely figyelmezteti a zsidókat, hogy ezen a helyen a rituáléknak megfelelő élelmezést, vagy élel-miszert kaphat.

Jellemző a mai mérgezett atmoszférára, hogy még ez a felírás is szemet szur, holott a nyugati nagyvárosok zsidó lakta helyein, sőt Bucurestiben is, az ország fővárosában, még más zsidóbetűs felírásokat is szívesen tolerálnak. Szeretnénk azt tudni, hogyha valaki szanszkrit vagy ó-egyiptomi hieroglifákat rajzoltatna fel egy cégtáblára, nem-e mondanák, hogy ez „milyen érdekes” és milyen „exotikus”. De a „kóser” szó nem exotikum, hanem egy itt élő, adózó, dolgozó néptömegnek a jelzése, amit most már a hatóságok sem tudnak nyugodtan nézni. Eltűnik a „kóser” szó a felíratokon, vajjon ettől megjavul-e majd a világ?

Perzsaszőnyegeit, gyapjufonalakat
bizalommal
Schulhof Emilné-től
vegyen
ORIENT
Szövőiskola Oradea
Str. Ep. Clorogariu 14.
Szakszerű szőnyegjavítás! Állandó tanfolyam

Három oradeai eminens zsidó tanuló nem tudott érettségézn

Oradea, június hó. — Elkészedett vallásos zsidó szülők és kiválóan tanuló gyermekeik jöttek panasszal hozzánk. Három zsidó gyermek, akik nyolc éven át megfeszített buzgalommal tanultak és a cél előtt kénytelenek voltak megállni, mert nem mehettek érettségire. Az írásbeli érettségit szombatra tüzték ki és még jövőjük feláldozása árán sem akarták megszegni a szent napot. Hiába interveniált Wézel Albert központi irodai elnök a miniszteriumnál, az utolsó pillanatban távirat jött, hogy képtelenség más napra tenni az érettségit. Sőt még tetézi a bajt, hogy a szeptemberi érettségire sem mehettek, mert szeptember 25-re ki van már tűzve, ami szintén szombatra esik. Mi történjék Schwartz Vilmossal, a liceum egyik legjobb tanulóival, mi történjék az Oltea Doamna két nagytehetségű leánytanítványával, Klein Mariannal és Robitsek Agnétával, akik a cél előtt meg kell torpanjanak, mert annyi megértést nem találtak, hogy legalább a szeptemberi érettségi napot ne tüzzék ki szombatra. És nem tudta az Iroda sem elintézni és nem tudja senkisé, ami bizonyos szempontból sorsdöntő három zsidó életre, akik tovább akartak tanulni, mert rátermettek, mert eminensek, mert kiválóak. Nagyon szomorú és fájó érzés ez a diákoknak, a szülőknek és gáluti sorsunk egyik megnyilvánulását láthatjuk mi is benne.

Ha rend van a bucaresti-i ügyvédszövetségnél

Választás volt kitűzve a bucaresti-i ügyvédszövetségnél. Új vezetőséget kellett volna választani, de — nem tartották meg és ennek oka rendkívül érdekes és jellemző. A miniszter — okulva a múltakon, olyan karhatalmat biztosított a választásra, amely lehetővé tette volna, hogy mindenképp szabadon nyilvánulhasson meg az ügyvédek szabad akaratára. Hozzájárult a kormány elhatározásához az is, hogy egy francia minisztert vártak, aki előtt nem lett volna „ildomos”, ha a jogászok verekedést provokálnak belső ügyeik intézésénél. Érdekes, hogy nem voltak szürke lavírozók, akik szintelen-ségbe akarták volna burkolni a választást, hanem egymással szemben csak két irányzat állott. Az antiszemita szélsőjobboldal, amely ma uralkodik az ilfovi kerületben és a Dobrescu vezetésével megszervezett demokratikus erők.

A szélsőjobboldal érezte, hogy ha szabad akarat nyilvánul meg közöttük, akkor nem a zsidó ügyvédek fogják lényegesen befolyásolni az eredményt, hiszen nincsenek oly sokan, hanem a román demokratikus érzelmű ügyvédek. És bár fenyegetődtek, hogy a demokratikus érzelmű ügyvédek erőszakkal is megakadályozzák a szavazásban (sőt lelővérről is beszéltek felelőtlenül), mégis felvonultak volna. De nem jutottak el ideig. Mert az utolsó percben a szélsőjobboldali érzelmű választási bizottság — elhalasztotta a választást.

Három chaszid legenda

AZ UTOLSÓ PERCBEN.

Az ifju Mendel rabbi, kiről még senki sem tudta, hogy csodálatos hatalma van igaz áhitata által, mestere házában tanult. Egy szombati napon együtt ült a többi tanítványokkal a mester asztalánál. Ép felhordták az ebédet. De a mester a tanítványok csodálkozására és ijedelmére, abban a percben, ahogy elébe tették a levesestálat, felemelte a tányérját és kiöntötte a levest belőle. Csak Mendel rabbi kiáltott fel ijedten:

— Ó, jaj mesterem, most valamennyiünket börtönbe vetnek!

A tanítványok, akik eddig izgatottan bámultak egymásra, most kevés hirtelen, hogy hangos nevetésben nem törtek ki. De a mester szelíden szólott:

— Ne félj fiam, hiszen itt vagyunk együtt valamennyien.

Mikor aztán a mestert elhalmozták kérdésekkel, hogy mi történt voltaképpen, ezeket mondotta el nekik:

— Van egy császári hivatalnok, aki már régen gonosz terveket forral ellenünk. Már számtalanszor megkísérelte, hogy az egész ország zsidó lakosságára végzetes csapást mérjen. Rendeleleteket és pántenseket fogalmazott, hogy aztán a császár elé terjesszhesse, a császár pedig a nagy pecsétjével lássa el azokat. De eddig mindannyiszor megakadályozta valami végtelen gonosz terveit megalósítá-

Ilyenkor nem tudnak egyebet — mint elhalasztani. Öröndetes ez abból a szempontból, hogy remélhető lehet a jobb időket, amikor majd szabadon nyilvánulhat meg az akarat — nem áll majd rosszul a demokrácia ügye Romániában.

A kis hitközségek pusztulása

Schwartz Emánuel, a sebesi hitközség elnöke a következő megszivlelendő sorokat intézi hozzánk: A vidéki kis zsidó hitközségek pusztulásra vannak ítélve anyagilag. A kormány kiutal évente bizonyos kultuszsegélyt a zsidó vallásfelekezetteknek is, de ez már évek óta csak olyan tessék-lássék segély. Nem ismerem az ortodox iroda felfogását a kis hitközségekkel szemben a segély elosztását illetően, de a nyugati szertartású hitközségek irodájának vezetőiről feltételezem a legnagyobb jóhiszeműséget és hogy arányosan, lélekszám szerint osztják el az állami segélyt. A nagy hitközségek 4—500 adófizetője könnyebben tartja el a maga tíz alkalmazottját, mint egy falusi hitközség 10—15 adófizetője a maga egy-két alkalmazottját, már annál is inkább, mert a jómódú zsidóság már évtizedek óta a városok felé gravitál és a falvakban a szegény zsidóság marad. A segély elosztásánál tehát az volna az arány, hogyha tegyük fel, 40 lei esik egy-egy lélekre, akkor a városi lakosságra essék 20 lei személyenként, a falusi lakosságra 60 lei. Ez azért is lehetséges volna, mert hiszen a zsidóság 70%-a városi lakos, s csak 30% a lakik a falvakban.

De nem csupán anyagiakban állunk rosszul, hanem a neolog zsidóság vallásossága is hanyatlók kisebb helyeken. Évek elmúlnak anélkül, hogy egy nagyobb tudású rabbi meglátogatna bennünket, hogy vigaszt nyújtson nekünk a súlyos viszonyok között

és egy-egy hitszónoklattal megerősítsen bennünket hitünkben. Más vallásoknál ez rendszeresen szokásos, püspökök, missziós papok látogatják állandóan őket. Tudnék még sokat írni ezekről a kérdésekről, de szeretném, ha előbb fentieket szivelné meg az Iroda és a rabbikar is több megértéssel viseltetné a vidéki zsidóság iránt.

Az osztrák sportszövetség megbocsájt

A múlt évi berlini sport-olimpiádon nem akartak részt venni az osztrák zsidó uszóbajnokok. Ezért az osztrák szövetség két évre eltiltotta őket a versenyzéstől. Nem érdemelték meg ezt a büntetést; mert nem tettek egyebet, minthogy nem akartak abba a városba elmenni, ahol annyi megaláztatás van része zsidó testvéreiknek. Ugyanakkor árja uszók elmentek ugyan Berlinbe, de ott úgy viselkedtek, hogy abból nem sok dicsőség származott belőle az osztrák sportnak. Most újabb rendelkezést adott ki az osztrák uszósövetség. Ennek értelmében az árja uszók azonnali hatállyal versenyezhetnek, ellenben a három női zsidó bajnoknő csak 1938 január 1-től kezdve. Kérdik az osztrák zsidók és a világ zsidó sportköreiből, miért büntetik másképpen a zsidó uszókat, mint az árjakat? Miért azoknak azonnali kegyelem, emezeknek pedig csak majd ha fagy és uszni nem lehet?

Az ardeali zsidóság legkedveltebb találkozó helye Bucurestiben

KATZ orth. kóser **restaurant**
Bucurestii, str. Carol 32. I. emelet

sában: hol iráshiba csuszott a szövegbe, hol helytelenül írták le a pátens címét, mindenképpen úgy történt, hogy a rendelet nem került a császár elé. Ma aztán végül sikerült egyik irgalmatlan javaslatát úgy megfogalmaznia és leírnia, hogy minden hibátlan volt és végre a császár elé vihette volna. Mikor a leírást befejezte, a porzótartó után nyult, hogy az írást leszántsá. Ebben a percben felfordítottam a levesestálat, hogy ő ugyanazt tegye azzal, ami a kezében van. Ő pedig ugyanakkor a porzó helyett a tintatartót markolta meg és kiöntötte a tintát az írásra. A pátens megsemmisült... Mendel rabbi pedig mindezt látva velem együtt: e percben egészen megfélemedkezett róla, hogy itt ülünk az asztalnál valamennyien és úgy rémlett neki, mintha a valóságban is én lettem volna az, aki a tintát kiöntötte a papírosra. Azért ijedt meg annyira, hogy azt hitte: valamennyiünket rögtön elfognak és megkínóznak.

Valamennyien csodálkozva fordultak az ifju Mendel rabbi felé, mert megértették, hogy olyan dolgokat lát és tehet, amikre másnak nincs hatalma...

MIKOR KEZDŐDIK AZ IMA

Mikor egy ízben az apti caddikot meglátogatta Rabbi Jiszroél, az későn fogott a sachrisz imádságba. Megkérdezték tőle, mikor kezd bele, de azt felelte, hogy maga sem tudja. Hallgassatok ide, — szólt — egy történetet mondok el nektek:

— Egyszer egy király kiadta parancsban, hogy a nap meghatározott idejében minden alatt-

valója járulhatott kihallgatásra szabadon, bejelentés nélkül. Egyszer egy koldus jelentkezett nála audienciára, de nem a mondott időben. A porzólók nem akarták beengedni, de a koldus nem hagyta magát, hanem így szólt: „Tudom a király parancsát, de ez a parancs csak azoknak szól, akik a királlyal a maguk kéréseiről, kívánságairól akarnak beszélni. De én másról akarnék szólni velem, olyanról, amire az országnak van szüksége”. Az őrtállók erre szó nélkül beengedték a koldust. Megértették a mesémet — szólt Rabbi Jiszroél. Hát honnan tudhatom, hogy mikor fogok imádkozni?...

MIÉRT KELL TITKOLNI A NYOMORUSÁGOT

... Egy ember jött a szanzi caddik elé. Kérte, hogy nagy titkot szeretne vele közölni, fia és gabeja menjenek ki a szobából, ami meg is történt.

— Nos, mondd el a nagy titkot!

— Nagyon szegény lettem — mondta halkán az idegen.

— És ez oly nagy titok?

— Igenis! Hiszen a misna intő szózatként tanítja: „haréajsi esz máaszáj v'kippachtí esz parnoszósi — elrontottam cselekedeteimet és elvesztettem megélhetésemet”. Tehát biztosan azért lettem szegény, mert vétkeztem. És „üdo annak, aki feleli a vétkeket” hirdeti a zsoltáros király. Hát nem kell titokban tartanom a sorsomat?

Az idegen szavai könnyekre indították a gaout. Biztosította őt, hogy újból meg fog gazdagodni. Így is történt...

Vegyesházassági tragédia...

Cuza nőrokonával való házasságában meghasonlott fiatal zsidó orvos tragédiája

Dr Weintraub Léon 36 éves fiatal zsidó orvos morfiummal megmérgezte magát és mint ateista, a krematóriumban elégettette magát. — „Rabbi” és kántor a krematóriumban. — Fényképpel és életrajzzal ellátott urnák.

București, június hó. — Hiába tölt az ember heteket, sőt hónapokat egy világvárosban, ha nem él „bonne” a történések forgatagában, akkor nem tudja észrevenni a „csendes” szenzációkat. Mit értünk ez alatt? Ha megjelenik egy fővárosi lapban az a rövid hír, hogy valaki öngyilkos lett, vagy másféleképpen távozott az élők sorából, akkor továbblapoz az, aki nem otthonos abban a rendkívül bonyolult gépezetben, amit egy nagyváros társadalmi élete jelent.

Jómagam sem vettem „szenzációnak”, amikor láttam az egyik nagy fővárosi lapban, hogy „dr Weintraub Léon orvos öngyilkos lett a Bdul Bratianu 16 szám alatt”. Azt rögtön láttam, hogy zsidó orvos és az is megdöbbenett, hogy 36 éves volt. De addig nem tudtam semmi érdekességet, amíg valaki fel nem hívta a figyelmemet erre az eseményre. Azután érdeklődni kezdtem és ha szabad ezt a szót használnom, „kinyomoztam” az esetet, ami rendkívül érdekes, annyira, hogy érdemes vele hosszabb cikkben foglalkozni, mert kortűnetnek is vehetjük.

AMIKOR EGY FIATAL ÉLET ELINDUL...

Éveket kellene tölteni az ó-királysági városokban és nagyon belemélyedni az ottani zsidóság életkörülményeinek kutatásába, amíg lassankint megérhetnénk azokat a rejtett erőket, amelyek itt szunnyadnak. Ha azonban csak innen madártávlatból figyeljük és amellett nagyjából ismerjük a történelmi hátteret, akkor rájövünk arra, hogy az ókirályságban ma az az asszimilációs folyamat zajlik le, ami a nyugati országokban már a múlt század vége felé folyt le, vagy ennek a századnak az elején. Nem régen kerültek itten még ki a gettóból és még szédülnek a nagy fényességtől. Ők még nem tudják, hogy csalfa lidércfény ez, ami messziről látszik oly hívogatónak és csak később jön rá a megtévesztett ember, hogy ingoványra lépett, olyan talajra, amely bizonytalan és elsüllyedéssel fenyegeti azt, aki bátran rámerészkedik.

Az asszimiláció csődjének nevezhetjük ezt az ingoványt, amelyre rálépett dr Weintraub orvos is, aki most, élete elején, hamar és kiméletlenül pontot tett életére. Apja tisztességes kereskedő ember volt és ott éltek a jasy-i nagy zsidó tömegben. Orvos lesz a fiuból — eme téveszme fűtötte őket, azt hitték, hogy akkor „különb” lesz, akkor kikerüli az üldözött zsidó végzete. Szépen el is végezte iskoláit, az egyetemen is a jók közé tartozott, azután rendelőt nyitott... București legszebb helyén, a Bdul Bratianu egyik új és hatalmas palotájában...

AZ ÖNGYILKOSSÁG NYOMÁBAN

36 fokos meleg van árnyékban. Jobb volna ülni a hűs szobában, mint loholni a nagyvárosi katlanban és főni a benzin és aszfaltgőzben, de nem hagy békén az érdeklődési vágy, elmegyek megnézni az öngyilkos végtisztességét. A nagy palota előtt tömeg áll. Ismerték a fiatal orvost. Különb a palota másról is nevezetes. Ez a harmadik orvos halottja a háznak ebben az évben, akik mind tragikus körülmények között távoztak el az élők sorából.

Az egyik: dr Rothman, a hatodik emelet-ről ugrott le.

A másik: dr Demján volt. Ez nem lett öngyilkos. Kiránduláson volt, mérges légy csipte meg. Belehalt. Felesége zsidó nő volt.

A harmadik: dr Weintraub Léon, a 36 éves fiatal tehetséges orvos.

KERESZTÉNY FELESÉG

Kikerült a jasy-i gettóból és mert fiatal volt és élni akart és élni szeretett: — szeretett is. Beleszeretett egy román lányba, aki közeli rokona volt Cuza-nak. Ki tudja, mi játszódott le a házastársak között, de az kétségtelen, hogy meghasonlás állott közéjük és rövid házasság után elváltak. Nem érthette meg egymást a jasy-i zsidófiu és Cuza egyik nőrokona. Illetőleg ha szabatosan akarjuk taglálni, akkor azt mondhatjuk, hogy a származási különbségre rábredték később, mert az öngyilkos orvos még most, halála előtt is, 32 oldalas, szerelemtől izzó levélben bucsuzott elvált feleségétől. Az a regénycim jut eszembe: Szerellem, cseka, halál... itt úgy módosulhat, szerellem, Cuza... és halál...

MILYEN EGY „ILYEN” TEMETÉS?

Ott állok a nagy melegben, hallgatom az ismerősök kijelentéseit, akik tudják és ismerik a kulisszatitkokat. Akkor tudom meg azt is, hogy a holttestet már kivitték a morgue-ba és onnan beviszik a Stirbey Voda-ut végén levő krematóriumba. Utánamegyek és épen odaérek, amikor beviszik a holttestemet a hatalmas épületbe. Feltűnik, hogy nincs semmiféle egyházi segédlet. Sem zsidó sem más. Ezen látszik meg legjobban, hogy mi játszódott le ennek az embernek lelkében, amíg eljutott a morfiomhoz, hogy kioltsa fiatal életét.

A krematóriumnak van saját „rabbi” és saját kántora is. De az öngyilkos orvosnak még a krematórium egyházi segédlete sem kellett.

A KREMATÓRIUMBAN

Előjáróban röviden meg kell mondjuk, hogy a zsidó vallás nem ismeri el a krematórium jogosságát. Sőt, a leghatározottabban tiltja annak igénybevételét. De tudjuk azt is, hogy a halottégetést nem csupán a zsidó vallás tiltja, hanem a keresztény vallások is. Róma épenugy, mint a többi egyházfők. A kriminalisták is sok tekintetben helytelenítik, mert egy utólagos exhumálásnak lehetőségeit is elveszik.

Ezen gondolkozom, amint ott látom a díszes krematóriumi előcsarnokban felravatolva és rengeteg virágkoszorúval borítva a halott orvost. Nincs semmi gyászszertartás. Még a krematóriumi rabbi és kántor sem

Kóser

TEJOLTÓ

„SCHWEIZER” márkás

kapható

UFAROM

(volt EGGER & Co.)

vegyészeti gyárnál

CLUJ

funkcionálnak. (Verbrennt sollen...?) Csak a gépzene szól, Beethoven nagyszerű gyászdulóját zengi, ami megható, mert mégis egy fiatal emberéletnek szóló utolsó akkordok... Azután egy adott jelre lassan a mélységbe süllyed a koporsó, a rajta elhelyezett virágokkal együtt. Lent a gép elválasztja a holttestemet a koporsótól és bekerül a 2000 fokos izzásba s tizenöt perc múlva egy marék hamu jelzi, hogy ez ember volt, élő, gondolkodó, érző ember... Nem maradt meg Weintraub doktorból sem, csak egy marék hamu. Így mult el sok akarás, a sok tanulás eredménye, így mult el egy élet, a boldogság, amit nem talált meg a keresztény egyetemi tanár leánya mellett.

EPILOGUS

Jónevű, nagytudású, fiatal orvos volt. Elindult Jasyból, a gettóból. Azt hitte, hogy övé az élet, ha elrugja öreg apját, aki belehal ebbe a meghasonlásba, ebbe a bánatba. Elrugta anyját, aki két héttel ezelőtt halt meg Jasyban.

Elhagyta a zsidóságot, s azt hitte, nincsen többé zsidó Weintraub, csak felvilágosodott, modern, művelt és istentagadó Weintraub létezik. Az előkelő keresztény feleség is lezsidózta. Mindenki lezsidózta, az élet is... s összeomlott benne minden.

Nem maradt más, csak a morfiom, mint egyetlen argumentum. Ezt a bőre alá fecskendezte és eljött a halála, amiben rendületlenül hitt és bízott.

És jött a krematórium, a gépzene, a gépetés, a géprészvét. Csak semmi sírás, semmi pap, semmi ének... hamu lett a kis bucarestii orvosból, hamu... egy urnában, amilyen sok-sok száz áll a falba építve, a többemeletes krematóriumba. Egy fiókban hamu lett, kiírva rá neve, életrajza és fényképe. Ez lett Weintraub jasyi zsidófiuból... és emléke sem, sohasem sehol áldott...

W. S.

Használjon csak is

DISYOL

fogpasztát, amely tisztítja és fehériti a fogakat!

Erősíti a foghust!

Gondoljon egészségére!

Lássa el
magát

SENLASLO (Szt. László)

fertőtlenítő toalettszappannal Üdül — Fehérül — Fertőtlenül!
DENTONAL fogpasztával

EGY KIS MAGYAR EGYVELEG...

Nem Bartók és nem Kodály a szerzőjük, hanem az az antiszemita hangulat, amely bizonyos mértékben oly jellegzetes Magyarországon. De nem magyaráztatunk sokat, inkább lássuk ezeket a kis „kedves” nyári potpurikat.

KOHN ÉS ÁBRAHÁMOVITS
A FORGÓSZÉLBE.

Az elmúlt héten egy rémdrámát mutatott be a pesti rádió. A címe volt: „Santacruzi forgószél”. Tartalma: Santacruz városát elpusztítja egy tornádó. A telefonközpont az utolsó pillanatig teljesíti kötelességét. Közben a legkülönbözőbb telefonbeszélgetések hallatszanak. A hangjátékban és a nagy santacruzi zürzavarban a következő beszélgetés is előfordul:

— Halló, halló Ábrahámovits, itt Kohn beszél. Mit szol ehhez a forgószélhez? Tudja, hogy milyen jó ez a vas-rhésvényeknek? Fel fhognak menni. Mit szol ehhez Kohn ur? Miért nem fhelel, meghiketült maga?

Ilyen „h” betűsen hangzott el ez a beszélgetés, mire azt lehet kérdezni, hogy miért és hogyan kerültek Kohn és Ábrahámovits a santacruzi forgószélbe? És miért kell a magyar rádióknak antiszemitáskodni? Holott sok-ezernyi zsidó előfizetője is van a magyar rádióknak?

Ezzel szemben a potpurinak egyik kedvesebb hangja:

LAUFER BÁCSI HALÁLA

aki egy Vásárhelykutas nevű kis községben lakott (Hódmezővásárhely mellett) és 79 éves korában meghalt. Ott élt a keresztény magyarok között több, mint ötven éven át és most, hogy meghalt, az ottani református pap az elhunyt leányához a következő levelet intézte:

— A vásárhelykutas református egyház lelkipásztori hivatalától. Mélységes gyászal vettünk hirt a kedves Laufer bácsi elhalálzásáról és Isten vigasztaló kegyelmébe ajánljuk Önöket, az utána árvaságra maradó szeretteit. Temetésén — miután holnap nekünk is temetésünk van — sajnálatunkra nem vehetünk részt, de ma délben harangjainkat áldott emlékezetére meghuzatjuk. Teljes tisztelet: Bereczk Sándor ref. lelkipásztor.

A harangot emberi érzések konditották meg, csak vajjon eljut-e mementójuk a keresztény magyarokhoz?...

KOMORABB HANGOK A POTPURIBÓL:
ZSIDÓK FOGNAK CSÜNGENI A FÁN...

Mezőberény városkában a nyilasok nagygyűlést tartottak. Svaszta Gyula (milyen szép magyar neve van!) ismert nyilas agitátor, a gyűlés színhelyén levő fasorra mutatott és ezt mondotta: „ezen a fason nem gyümölcsök, hanem zsidók fognak végig csüngeni”. Így beszélt a nyilas agitátor. És nem szóltak közbe a hatósági emberek, pedig ha ez nem meríti ki az izgatás kritériumát, akkor vajjon micsoda?

Szegeden sem szégyelték magukat a nyilasok. Ott meg egy Schultz József nevű faj-

magyar (figyeljük csak: Svaszta meg Schulz, mint fajmagyarok) azt mondotta beszédében: „ha a mai helyzet így marad, teljesen a zsidók fognak uralkodni felettünk”. S ekkor felállott a dicső Dücsőné és azt indítványozta, hogy a zsidók legyenek legalább öt százalékan képviselve a kubikosok, halászok és vadászok között is.

Hát tehet arról a magyar zsidóság, hogy a vadászok között csak egyet tud felmutatni, de az Vadász államtitkár volt? Meg a halászok között kiváló orvosok, ügyvédek, kereskedők vannak? Miért kell okvetlenül a Tiszán halászni és az erdőkben vadászni? Másképpen nem lehet produktív munkát végezni? Dücső dicsőné?...

Egy kis magyar egyveleg... kórtűnet...

— Az amerikai reformrabbik érdekes kongresszusa. — Newyork. — Columbusban most tartották meg az amerikai reformrabbik 48. évi gyűlésüket, amelyen dr. Felix A. Lewy elnök rendkívül érdekes beszédet tartott. Többek között a következőket mondta: — Nem sikerült a reformzsidóságnak, hogy belenyuljon a zsidóság életébe sorsdöntően. Be kell valljuk, hogy a reformgondolatok hívei az általuk hirdetett elveknél továbbmentek, mint amennyire szabad lett volna. A reformgondolat túléltte magát. A ma parancsak az: visszatérni a tradíciókhoz. A konferenciának utat kell keresni ahhoz, hogy az orthodox zsidósággal együtt keressék a zsidó boldogulás további útját. Az amerikai reformzsidóság tökéletes új orientáció előtt áll, ami azt jelenti, hogy közeledést keres a konzervatív körökhöz. El kell mindenestre távolodni a materialista gondolatoktól. A materializmus isteniti a brutalitást és a diktátorokat. Ezt mutatják a fascizmus, a stalinizmus és hitlerizmus. Végül azt határozták, hogy a szombat védelmére megkezdik a mozgalmat, a munkásosztály körébe igyekeznek bevinni a vallási eszméket és közeledést keresnek a konzervatív rabbik szervezetéhez.

— Fogházra ítélték egy prágai inzultáló diákokat. — Prága. — A kerületi bíróság most ítélték Erlbeck jogszigorló felett, aki a prof. Kelsen elleni demonstrációk alkalmával inzultálta Pokorny zsidó diákokat a német egyetemen. Az ítélet indoklásában ki mondja, hogy az ilyen incidensek nem méltóak a diáksághoz és alássa tekintélyüket.

— Ujra elfeledték egy zsidó érdemét. — Wien. — Most ünnepli a Dunagőzhajózási társaság százéves jubileumát. Ez alkalommal az osztrák lapok is elfeledkeznek arról, hogy egy magyarországi zsidó, névszerint Unger Márton volt a társaság megalapítója. Ő volt az első, aki gőzhajókat járatott a Dunán, ebből a vállalkozásból alakult ki azután a jelenlegi Dunagőzhajózási társaság. Unger volt apja annak a híres osztrák jogtudósnak, aki később miniszter is lett. Josef Unger, a miniszter, dacára az apai tilalomnak, aki ortodox zsidó volt, mégis kikeresztelkedett. Unger Martin egyik építetője volt a híres Seitenstetten-templomnak és mint nagy filantrop írta be nevét az osztrák zsidóságtörténetébe.

— Clujon ha jól akar étkezni, úgy keresse fel az ardeali zsidóság közkedvelt találkozóhelyét, a Mátyás éttermet, Calea Reg. Ferdinand 49.

— A francia hatóságok nem adnak egy német emigránst. — Páris. — Németországból kivándorolt Ingeborg Herman nevezett banktisztviselőt a német hatóságok kérésére letartóztatták és most kérték kiadatását, alitól hamisítások és csalás miatt. A francia hatóságok átvizsgálták az iratokat és megállapították, hogy a kiadásra nincsen semmi ok és a tisztviselőt szabadlábra helyezték.

Az ardeali zsidók találkozóhelye

BERKOVITSNÉ

(Oradeáról)

orth. kóser étterme

BUCUREȘTI,

Str. Lipsicani 7.

Telefon: 462-91

Socec hátamögött. Postavámmal szemben.
Elsőrangú erdélyi konyha!

— Egy bucurești zsidó orvos sikeres amerikai útja. Megírtuk, hogy dr. M. S. Antal bucurești orvos a filadelfiai és newyorki tudományos orvos-intézetek meghívására előadássorozatot fog tartani és e célból az Egyesült Államokba utazik. A kiváló zsidó orvos a napokban érkezett vissza Amerikából, ahol Halle professzoron kívül állandó kontaktust tartott fenn az orvosi tudomány számos világhírű reprezentánsával. Amikor amerikai útjáról visszajött, felkereste Newman professzort Wienben és tudományos buvárkodásainak eredményéről röviden beszámolt a szakköröknek.

x BUCUREȘTIBEN ha jól és olcsón akar étkezni, keresse fel Herschkovits Samu ort. kóser panzióját, Calea Rahovei 24 sz. alatti (Tribunal mellett).

Kérjen mindenütt

elsőrangú palesztinai termékeket:

Olajbogyóból készült tiszta és ízletes SHEMEN ételolajat.

Népszerű SHEMEN-MENORA szappant, amely gyermekek és érzékenybőrűeknek egyaránt ártalmatlan.

ADIN, CARMEL, FLOWERS, GALIL mosdószappant - SHE TEN.

SHEMEN-borotvaszappant. Rison-le-Zionban gyártott arany és ezüst OKAVA-borotvapengéket.

Romániai főképviselet: „HERMO” București, B-dul Domnitorilor 3.

Temesváron: Káldorú Marcel, Str. Paris 5.

Braşovban: Deutsch Zsigmond, Str. Sf. Ioan 2.

Satu-Maren: Fekete József, Str. Berthelot 52.

Vitaminus narancs, citrom, banán, ananász, ethrog, mandarin és grapefruit SHARONA-szirupokat, Rammat-Ganban gyártott PALALU 1 alumínium edényeket.

Illó és éterikus olajokat, valamint FRUJARO 1-féle esszenciákat — Haifa.

LUCIO acélvattát — Petach-Tikva.

FRUJARO 1-féle 100% Vanillinát — Haifa.

ONYA karbonpapírt és indigót — Tel-Aviv.

Hét-ről-hétre

Páris. — A „Pariser Zeitung” főszerkesztőjét, Georg Bernhard professzort, a Poliakov elleni perben 200 frank pénzbírságra és 10.000 frank kártérítés megfizetésére kötelezték. A per tárgya az volt, hogy Georg Bernhard azzal gyanúsította meg Poliakov-ot, hogy párisi nemzeti szocialista körökkel oly irányban tárgyalt, hogy az emigránsok bátorhangú lapját a német kormány kezére juttassa.

Stockholm. — A svéd parlament, a Rikstag, elfogadta a vágatási tilalmi törvényt, amely rövidesen életbe lép. Ennek értelmében állatok vágatása csak előzetes kábítással lehetséges. Szárnyasok vágása engedélyezett továbbra is.

Jeruzsálem. — Az 6-városban az 55 éves Josef Krigoda kereskedőt üzlete ajtajában egy arab lelőtte. Állapota komoly. Krigoda egyike a palesztinai legérgebb szefárd családoknak. — Az émekei Kfar Chassidim-nél Haifa közelében, zsidó segédrendőroket megtámadott egy arab banda. — A „Felestin” arab újság szerint, a rendőrség alapos tanulmányozás tárgyává teszi a rendőrtiszteknek és legénységnek politikai beállítottságát és kutatják, hogy nem-e állanak egyes titkos szektákkal összeköttetésben. — Ness-Ziona narancsosajban 150 fiatal fát összetörték és másik nagymennyiségű fát Iwe Chajil ültetvényeinél Tulkarem mellett semmisítették meg. — A Zsidó Nemzeti Alapnak és a Cionista Akcións-komiténak elnöke, M. M. Ussischkin, az összes kolóniákat meglátogatja, hogy a zsidó lakosságot a kettéosztás ellen megszervezzék. A Chedera melletti Neve Chaimban résztvevő Ussischkint egy róla elnevezett ucca felszentelésén is. Ussischkint mindenütt a legnagyobb lelkesedéssel üdvözölték a városok és falvak népei. — Beth József kolónián ünnepélyesen megkötötték a békét a zsidó lakosokkal és a szomszédos beduin törzsek vezetői között. Nemrégiben itt egy beduin egy zsidó segédrendőr agyonlőtt, mert az arab behatolt a kolóniára és több lövést adott le. A béke megkötése megnyugtatólag hatott a környék zsidó lakosságára.

Prága. — Junius 20-án elfogadták végleges szövegét annak az alapszabálytervezetnek, amelyet a zsidó hitközség országos szervezete megalkotott. A gyűlés résztvevői Eduard Benes dr elnöknek táviratot küldtek, amelyben hódolatuknak adnak kifejezést a humanizmus bajnokaként világszerte tisztelt Benes elnöknek.

Wien. Dr Jakob Ehrlich, aki a zsidóságot már huzamosabb idő óta képviselte Wien városának tanácsában, aki kitűnő cionista, újra képviselője lett a városi tanácsban a bécsi zsidóságnak. A bécsi hitközségben a harcok még mindig nem multak el, mert az unionisták állandóan harcot hirdetnek a cionisták ellen. Lapjukban támadják a vezetésüket és mindenféle vádakkal illetik őket.

Jeruzsálem. — A városi tanács 4000 font értékben közmunkákat adott ki, amelyből 92 százalékot az arab vállalkozók és a fennmaradó elenyésző kis összeget kapták a zsidók. Ezt annak dacára merészelik, hogy a közterhek 90 százalékát a Szent városban a zsidók adják össze. A legfurcsább az, hogy a 8 százaléknyi zsidó vállalkozót kötelezték arra, hogy legalább 50 százalékban arab munkásokat foglalkoztassanak, holott az arab vállalkozókat erre nem kötelezték.

Istanbul. — A jeruzsálemi török konzul közli, hogy a legutóbbi hónapokban Törökország 2800 nemesített narancs és grape-fruit facsemétét importált a petah-tikvai faiskolából.

Páris. — A Pen-Klub június 21-29 között tartotta kongresszusát. A héber költészetet Cseni-

Chovszky, Chimnovitz, S. Schneur és Anna Pinkerfeld asszony képviselték.

Bethlehem. — A keresztényvallású arabok, az itteni kolostorokban és templomokban rendszeres imát mondanak Mussoliniért, „aki megszabadítja az arab népet a brit imperializmustól.”

Hódmezővásárhely. — A legutóbbi kaszás-kereszties tüntetések utóhangjaként a zsidóság memorandumot nyújtott át a magyar Alföld eme városában, amelyben a tüntetők és rendezvények erőlyes megrendszabályozását követelik. A zsidó hitközség különben a szegedi ügyészségnél is jelentést tett. A zsidóság szolgálatára jellemzésül írják az ottani lapok, hogy a város ezer főnyi zsidóságából 180-an vettek részt a világháborúban az első frontvonalban és 9 tiszt és 21 katona esett el.

Amsterdam. — Az Aguda világszervezet 25 éves jubileuma alkalmából Amszterdamban, Hágában és Rotterdamban gyűléseket rendeztek. Az amszterdami ünnepi ülés diszszónoka dr J. Carlebach hamburgi főrabbi volt, aki az agudisták és miztrachisták együttműködésének fontosságát hangsúlyozta.

Bártfa Fürdő

Bardejov-Kupele Csehszlovákia

A legolcsóbb gyógy- és nyaralóhely
Vasas vizek, mórfürdők, modern inhalatórium, vizgyógyintézet, melegvízű strandfürdő, sportok, szórakozások stb.

Olcsó nyaraló és gyógypauzálások
Teljes napi pensio már 25 ck. kapható.

Szigoru orih. kóser!
Bierman vendéglő

Kitűnő konyha, kívánatra diétás ellátás. 66% vasuti kedvezmény. Prospektust küld a fürdőigazgatóság.

x **Nagyobb városban működő ügyvéd** olyan magához illő 25-30 éves urnőt keres feleségnek, akinek legalább 500.000 Lei hozománya van. Bővebbet Mirea házasságközvetítő iroda Cluj, Maresal Foch 25.

— **Egy zsidó emigránsnő tragédiája.** — **Prága.** — Négy évvel ezelőtt Németországból emigrált az 56 éves Horovitz nevű baromfikereskedő, akinek most a hatóságok nehézséget okoztak iparüzésében s ezáltal nyomorba jutott. Felesége buskomorságba esett ugyannyira, hogy egy borotvával átvágta nyakát. Férje reménytelen állapotban talált rá. Horovitzné négy gyermek anyja, akik közül kettő kiskorú. Felgyógyulásához nincs remény.

— **Londonban betiltották a fascista felvonulásokat.** — **London.** — Sir Samuel Hoare június hó 21-én közölte az alsóházzal, hogy a British Union of Fascist kérvényt adott be, hogy július 4-én a londoni East Endben demonstrációt tarthasson. A belügyminiszter kijelentette, hogy a legközelebbi hat hétben megtiltja a fascisták felvonulását, mert félt, hogy olyan összeütközésekre kerülhet sor, amilyen 1936-ban volt.

— **A „Habima” a párisi világiállításon.** — **Páris.** — A világiállítás főkörmányzója szerződést kötött a „Habima”-val, amelynek értelmében a kiállítás tartama alatt előadásokat fog tartani. A „Trocadero”-ban lesznek ezek az előadások október 16-tól 31-ig. A program szerint előadják: a „Dybuk”-ot, Calderon „Dávid koronájá”-t, Gutzkov „Uriel Acosta”-ját és Leiwik „Golem”-jét. Ezzel kapcsolatosan a Habima nagyobb francia vidéki városokat is meglátogat.

— **A Vatikán indexre tett egy fajiságról szóló könyvet.** — **Vatikánváros.** — Cogni olasz szerzőnek a fajteóriáról írott könyvét indexre tette. A könyv olasz és francia nyelven jelent meg. A könyvről azt írják, hogy összefüggésben áll a fajteóriákkal, amelynek alap gondolatát Rosenberg adta meg és amely egyáltalán nem egyeztethető össze a keresztény dogmával.

x **HÓSÉGBEN erősíti, hűsíti testét a valódi DIANA SÓSBORSZESZ.**

Comunitatea Izr. Ort. Autonoma din Cluj

↳ BÉRLETI HIRDETMÉNY

Pályázatot hirdetünk hitközségünknek Cluj, str. Dubalarilor 4 sz. a. levő „Cristal” rituális, gőz- és kádfürdő bérletére. Ajánlatok beadhatók f. é. július hó 15-ig a hitközség titkári hivatalában, str. Dubalarilor 1 sz. alatt. A részletes bérleti feltételek megtekinthetők ugyanott a hivatalos órák alatt.

Cluj, 1937 június hó 20-án.

Löffler, titkár.

Weiss Gyula elnök.

Budapestre utazók figyelmébe!

Orth. kóser penzió Budapest központjában, **Andrássy-ut 43. szám.** Modern kényelemmel berendezett ragyogó tiszta szobák, folyóvízzel. Kívánatra diétás konyha. Bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos:

Friedman Józsefné

Kármel-pansio (Andrássy-ut 43)

Telefon: 12-89 67.

vagy Oradeán: özv. STRASSER IGNATZNÉ
Strada Nicolae Iorga 17. szám alatt.

HOROGKERESZTES ZSIDÓTEMETÉSEN

Egyik városkában nagy zsidótemetés volt. A publikum között megjelent egy ur, akinek nagy horogkeresztes jelvény díszlett a gomblyukájában. Egyik hitsorsos mellé somfordált és megkérdezte tőle:

— **Uraságod ugyebár boldogan nézi, hogy egy zsidót temetnek?**

— **Oh nem, — szölt a horogkeresztes, — sokkal boldogabb vagyok, ha száz keresztényt temetnek, mint egy zsidót.**

— **Hogy-hogy?**

— **Temetkezési vállalkozó vagyok.**

AMIKOR NINCS IDŐ...

Egy szegény zsidó érkezett egyszer egy községbe és belért az első zsidó házába, ahol szállást kért.

— **Nálam már lakik valaki, — mondta a házigazda — és itt a községben már csak egy hely van, ahol szállást kaphatnál, de oda nem mehetsz, mert harapós kutyák vannak.**

— **Nem félek én a kutyáktól, — mondta a szegény zsidó, — mert van nekem egy imádságom és ha én azt elmondom, a kutyák nem bántanak.**

Ezzel neki is indult a másik zsidóháznak, néhány perc múlva már visszajött. Ruhája tépőkeze, lába, arca csunyán összekarmolva.

— **Na mi az, nem használt az imádság?**

— **Dehogyan is nem használt, — jajgatott a szegény zsidó, — az imádság használt volna, az azok a bűdös kutyák nem hagytak időt, hogy elmondjam.**

NEM IS OLYAN ÖRÜLT

Az örültek házában az ápolatokat dolgozták is szokták. Egyik látogatónak ép bemutatnak egy csoportot, amint kis talicskákon téglát hordanak.

A látogatónak feltűnik, hogy egy zsidóként ápolat a talicskát a fenekével felfele tologatja.

— **Hogy hívják magát?**

— **Kraft a nevem.**

— **Hát mondja, Kraft ur, miért tologatja magát a talicskát felfordítva?**

— **Azért kérem, mert örült lennék, ha a talicskát rendesen tolnám.**

— **Mért lenne maga örült?**

— **Azért, mert ezek akkor téglát tennének bele.**

PRIMA HITELEZŐK

A könyvelő beviszi a fizelésképtelen adósok hitelezők listáját. Az nézi, nézi és közben folyóvízzel rázza a fejét.

— **Mit nézi úgy — mondja végre a könyvelő, legyen nyugodt, mind prima.**

MINDKETTŐNEK IGAZA VAN

Egyik nagyobb ardeali városban nagy prelátkációt tart a rabbi a fehér asztalnál.

— **Kedves hűveim, — mondja — a talmi szerint három dologon épült fel a világ. Az első a tóra. Ez rendben is van. De kérdem: min épült fel ez a város? Hiszen ti nem tartjátok be a tanításait.**

Egy percre elhallgatott és aztán így szólt: — **A második dolog, amin a világ felépült az az istenfélelem. Ez is rendben van. De kérdem: min épült fel ez a város? Hiszen itt csak Istentől elrugaszkodott lélek él.**

Mély lélegzetet vett, aztán így folytatta: — **A harmadik dolog, amin a világ felépült az az igazság. Nos, ebben a városban van egy chassid hitközség és egy orthodox hitközség. chassidok azt mondják, hogy az orthodoxok lástalanok, az orthodoxok azt mondják, hogy chassidok vallástalanok. Hát látjátok, ezen igazságon épült fel ez a város.**

NEM AKARJA

Egyik vallástalan kis hitközségben egy zsidó és a rabbi vitatkozva mennek az utcán. A zsidó az egyes jezeit vitatja és így érnek el a kocsimához.

A zsidó bekiált a korcsmárosnak, hogy hozzon neki egy pohár bort. A korcsmáros kihozza a pohár bort és a zsidó, mielőtt meginná, keresztet vet.

— **Hát ez mi, — kérde ámulva a rabbi — a tórától vitatkozol velem és aztán mielőtt bort iszol, keresztet vetsz?**

— **Igen, rabbi, — mondja a zsidó — nem akarom, hogy azt gondolja valaki, hogy egy zsidó iszákos.**

TIPOGRAFIA SONNENFELD ORADEA